

III CONCURSO LITERARIO DE NARRATIVA MUJER.

EL MAS

A mi em diuen Conxa. Era l'any 1969, acabava jo de complir setze anys quan va morir la meua mare. La mare era l'ànima de la nostra llar. El pare sols s'ocupava de tindre els camps de tarongers i d'altres arbres fruiters, així com algunes fanecades d'horta, ben ateses.

És per això que no hi havia en tot el poble ni als pobles del voltant terres tan ben ateses com les nostres.

La mare seguia amb gran atenció com progressava jo en els estudis.

Ella era la que anava a parlar amb els meus professors quan calia. També es quedava sovint fent me companyia els vespres d'exàmens a fi de dur me un got de llet, si la vetlada es feia llarga.

Recorde moltes vegades d'eixir al salonet per dir li: - mare, vols anar te'n a dormir? Jo no sé fins a quin hora em quedaré estudiant.

Ella sols em deia amb el cap que sí. Però no es bellugava del lloc, continuava fent punt o llegint, o alguna vegada oint la ràdio, mirant una pel·lícula en la televisió amb els auriculars ficats perquè el soroll de l'aparell radiofònic no ens molestara ni al pare ni a mi. Sobretot que no em distraiguera a mi, ja que el pare no hi havia res que el despertara fins que no tocaren les campanades de les sis del matí en el rellotge de l'església.

Aleshores s'alçava, es calfava un got de café que la mare havia deixat fet la nit d'abans i se'l prenia amb unes gotetes de conyac, després agafava la bicicleta i a les sis i mitja ja era a l'horta fins a les deu del matí que venia a casa per esmorzar. Després tornava a la faena, i cap a les dues hores tornava a casa a dinar.

La meua vida en aquella època era bastant rutinària. Anar a l'institut, estudiar i els caps de setmana fer una passejadeta pel poble, i algun diumenge anar al cinema amb les amigues.

Algunes vegades preferia quedar me a casa i ajudar la mare sobretot a arreglar el jardí.

La nostra casa estava situada als afores del poble. Era un mas amb un jardí al voltant de la casa.

Les vegades que em quedava a ajudar la mare era principalment per tindre cura del jardí. A les dues ens agradava molt esta ocupació.

Era una delícia veure la gran varietat de rosers i clavellineres en flor que hi havia, i també un gesmiler que s'emparrava per tot el marge que envoltava l'entrada al mas.

A primera hora del matí, com a la vespradeta i fins entrada la nit, era un plaer olorar aquella barreja de perfums. A més de les flors del jardí, amb l'arribada de la primavera els tarongers s'omplien de flor, i no puc descriure com gaudia d'aquell ambient perfumat.

Em relaxava.

Respirar aquell aire deliciós, era deixar entrar dins dels meus sentits la natura pura i viva.

Quantes hores de la meua vida he passat asseguda en aquell jardí llegint o estudiant.

Crec que la meua afició a la literatura és deguda a aquelles hores delicioses i perfumades, i després de transcórrer els anys encara em sembla sentir aquelles olors dins de mi.

Quan va morir la mare la casa es quedà buida, trista..., li faltava vida.

Pareixia mentida que una sola persona, i tan fràgil i delicada de salut com havia estat la mare, poguera omplir tant i ser el suport, ja no sols del meu pare i meu, com era natural, sinó de tot el mas. Tothom sentia enyorança per la mare.

Maria, la dona que venia a ajudar en les faenes de la casa, no donava l'abast a tantes coses com havia d'atendre, i això que ja hi venia molts anys. Però és que faltava la mà experimentada de la mare. Ella sabia a cada moment aquella cosa que més calia fer.

Un dia vaig dir al pare que com que ja havia acabat el batxillerat, havia pensat quedar-me a casa i continuar estudiant per correspondència. El meu pare no hi posà cap objecció, sols em va dir que fera el que jo creguera més convenient.

Així fou que em vaig fer càrrec de dur endavant la marxa de la llar, a penes complits els divuit anys.

El meu pare era llaurador, com ja he dit abans, era molt treballador i respectat i volgut al poble.

Tenia amics de tota mena. Era d'esquerra i anticlerical, la qual cosa no li impedia relacionar-se amb gent que no pensava com ell. Era sobretot un demòcrata convençut.

Era molt amic del mestre de l'escola, un republicà expedientat durant la dictadura (per la qual cosa no hi havia pogut exercir durant bastants anys) i amb qui mantenia llargues converses, ara ja feia bastant temps que era jubilat, junt amb altres amics. Sempre tractaven temes polítics i socials, i cadascú exposava les seues opinions convençuts que eren les millors per a salvar al món de tantes injustícies.

Jo gaudia oint-los. Admirava el seu entusiasme.

També hi venien de tant en tant l'apotecari, home de dreta i catòlic practicant, junt amb el capellà de la parròquia, i veïns de tota mena: jornalers, llauradors, etc.

La meua casa tenia fama al poble de ser bona acollidora de tot aquell qui la visitava. A més, que el pare era un bon conversador.

El meu pare es quedà als dotze anys orfe de pare, i deixà l'escola per treballar la terra, però sempre havia tingut gran afició a la lectura, per la qual cosa era un home bastant instruït i ben informat de tots els esdeveniments que ocorrien arreu del mon. A la meua casa no faltava mai la premsa diària.

Jo pertanyia a una colla d'amics que s'ho passàvem d'allò més bé. Érem gent jove i divertida. Sovint venien a casa i organitzaven torrades de carn al paeller que teníem darrere de la vivenda.

Es feia de matinada oïnt musica i escoltant a Lluís els graciosos acudits que ens contava.

Com que la casa meua era als afores del poble, no molestàvem a ningú amb el soroll que s'organitzava per les rialles i l'alegria que comporta el fet de ser jóvens sense cap problema.

Tenia jo dinou anys complits quan em vaig fer núvia de Lluís. M'atreia més la seua simpatia i bon humor que cap altra cosa. Em divertia amb ell. El festeig no durà massa temps.

Lluís era un xicot treballador i atractiu, i a més estar amb ell en una reunió d'amics era tindre el divertiment assegurat.

Però també tenia alguns defectes: era poc reflexiu a l'hora de fer front a alguna contrarietat i, a més, era aficionat a jugar a les cartes al casino del poble i també bastant fanfarró.

Li agradava presumir de tindre diners de sobra, i sempre estava disposat a obrir la cartera perquè tots s'adonaren que el que deia era veritat, per eixe motiu no li faltaven mai "amics" al voltant, cosa que l'omplia de vanitat, i convidava sovint a tothom.

Esta faceta del seu caràcter no m'agradava i em feia enfadar, però com que era tan xiroi em deia una gracieta i ací s'acabava tot.

Jo sabia que els dissabtes, després que em deixava a casa, se n'anava al casino amb els amics a jugar alguna partida. A mi no em feia gràcia, però tampoc no li donava més importància.

Un diumenge a la vesprada l'esperava al jardí de casa quan vaig vore arribar el meu pare. Venia del casino, ja que tenia el costum d'anar-hi tots els diumenges a prendre un café després de dinar.

Quan s'apropà a mi, de seguida em vaig adonar que duia la cara molt seriosa, a més venia més prompte que de costum.

-Et passa alguna cosa, pare?

-Vull parlar amb tu, - i continua- he estat al casino i hi havia una gran rebombori. Tota la gent comentava una partida de cartes que jugaren anit fins a fer-se de dia el Lluís i un foraster que no coneixia ningú. Segurament era, segons diuen, un professional del joc. El cas és que començà guanyant Lluís, però a poc a poc anà perdent tot el que havia guanyat. A més dels diners que duia a la cartera, demanà prestats diners, i cada vegada s'anava escalfant més i cada vegada anava perdent més.

Algú li va dir, - ja n'hi ha prou, Lluís!, ja t'hi has jugat massa! I un altre li cridà - a este pas et jugaràs la teua núvia i tot! . El Lluís li contestà tot congestionat, perquè pensà que l'adversari no voldria jugar-se res per ella. El foraster li va dir tranquil·lament:-si jo sabera que la teua núvia és de la teua propietat, em jugaria per ella el que tu volgueres.

Lluís es posà dret i pegant una punyada a la taula digué:-Serà meua quan jo m'ho propose.

Filla ja sé que el Lluís és així de destrellat, però t'ho dic perquè t'ho penses i faces allò que el teu cor t'aconselle.

Aquell dia acabà el meu compromís amb Lluís.

Jo continuava reunint-me amb la mateixa colla d'amics, però ja no m'ho passava tan bé com abans.

Lluís s'esforçava per fer-me gràcia amb les seues eixides. Però la veritat és que jo ja no el trobava tan simpàtic i agut, i no era perquè li havia agafat mania, és que em pareixia una altra persona.

Era com si de sobte haguera descobert la seua vertadera personalitat, i este Lluís no m'agradava gens.

Així fou com cada vegada anava allunyant-me dels amics i concentrant-me més en els quefers de la casa i en els estudis.

A la vesprada assistia a una acadèmia per rebre ajuda en els estudis que cursava per correspondència.

Els amics em deien que Lluís cada vegada estava més "engolfat" i enganxat a l'alcohol i al joc. Tenia abandonades les terres i a mesura que passaven els dies complia menys amb les obligacions de la faena.

Un dia del mes de desembre tornava jo de l'acadèmia cap a casa, era cap a les nou de la nit. Algú es plantà davant de mi tallant-me el pas. Em vaig esglaiar, però de seguida reaccioní en veure que era Lluís. En un primer moment no

l'havia conegut. La nit era bastant fosca i ell estava canviat. Ja feia temps que no ens véiem.

Hola Conxa! Vull parlar amb tu - em va dir.

Tu i jo no tenim res a parlar! - li vaig contestar.

Em va subjectar del braç sense deixar-me avançar. M'agarrava amb força. Sentia els seus dits clavant-se en la carn del meu braç. Em feia mal.

T'he de dir una cosa - cridà a alta veu.

Apropà la seua cara a la meua, i una bafada d'olor d'alcohol, que em feu sentir angoixa, m'assabentà que estava begut.

Bé, però solta'm el braç, que em fas mal.

Deixà d'agarrar me amb tanta força però sense soltar-me. Jo alcí el braç amb rapidesa, i em vaig poder alliberar d'ell.

Vaig apressar el pas, amb ganes d'arribar prompte a casa. No és que em fera por, més aviat em feia aprensió la seua persona tan prop de mi.

Ell no podia seguir el ritme del meu pas, ja que caminava sense seguretat. Per això no podia atrapar-me i es quedava uns quants metres de distància darrere de mi. Això l'obliga a dir-me a crits, més per desfogar el verí que duia dins, que perquè jo el sentira -almenys així ho vaig creure jo-:

- Recorda bé el que un dia vaig jurar davant de tots els hòmens del Casino- Seràs meua quan jo vulga! Recorda-ho be! MEUA!!! No ho oblidés!

Passada una temporada, ja quasi ni em recordava de tan desagradable incident. No havia tornat a veure Lluís.

Sols lamentava i em dolia en tota l'ànima quan alguna amiga em contava com anava degradant-se la vida de Lluís.

Els amics l'estimaven i procuraven convèncer-lo perquè canviara i tornara a ser el d'abans. Però ell no escoltava a ningú, i com més adult es feia més boig pareixia que es tornava.

El meu pare parlà amb ell per iniciativa meua.

-Pare veges si tu parles amb ell i el pots fer reflexionar i entrar en raó. Ell a tu et respecta molt, i com que no té pare tal vegada t'escoltarà, com si fóra el seu pare el que li parla.

Sí que escoltà el meu pare, i li va prometre fer tot allò que el pare li digué. Però no va complir la seua promesa, i continuava perdent diners en el joc, i continuava abusant de la beguda.

De tant en tant, apareixia alguna nit pel casino eixe foraster misteriós per desafiar-lo, i Lluís ferit en la seua vanitat acceptava immediatament, esperançat de guanyar-li la revenja.

Però el gran jugador sempre se n'anava amb els diners de Lluís.

En alguna ocasió havia intentat apropar-se a mi, però jo sempre el rebutjava. Ara bé, sols li posava la condició que si era capaç de deixar la vida que duia i tornava a ser el d'abans, podríem una altra vegada ser bons amics.

Estes situacions em produïen un malestar que, encara sense jo voler-ho, afectava prou el meu estat d'ànim. Així que vaig parlar amb mon pare, i acordàrem la conveniència de matricular-me en l'Escola de Magisteri de València.

Aniria a viure a casa de la tia Amparito, una cosina germana del meu pare que des que es casà vivia a València, i a qui donàrem una gran alegria, ja que no tenia fills i vivia a soles des que fa quinze anys que quedà viuda.

Com que del meu poble a la capital sols hi ha seixanta quilòmetres, sovint aprofitava els caps de setmana per estar dos o tres dies amb el pare. La tia i el pare sempre s'havien estimat molt, i de vegades se'n venia amb mi al poble i passaven llargues estones parlant i recordant anècdotes i fets de la seua joventut.

Et recordes quan anàrem a Pasqua a "regolar la mona" a la muntanya o a la Font Dolça? Que bonic és aquell paratge! Sempre acabàvem els jocs a les eres. Com que estaven situades a l'entrada del poble, encara que es fera fosc els pares ens deixaven a les xiques estar-hi fins a les 9 de la nit, però sempre venia en la colla alguna persona major, una mare o una tia d'alguna xicona per vigilar que els xicots no se n'excediren.

També recorde quan aplegava la tardor i anava tota la família al Barranc del Llop a fer esclata-sangs . Que bonic és eixe lloc! I quant ens divertíem, tots amb els carros a passar allí el dia!

I a l'estiu, com gaudíem nadant a l'assut. Sí, els qui gaudien eren els xics, perquè nosaltres sols ens banyaven els peus.

- I com es desullaven mirant per vore fins a on s'arromangaven les faldes.

- Per això hi havia tan bons nadadors mascles, perquè eren els únics que practicaven la natació. Alguns es tiraven de cap des del sostre de la casa del guarda que hi havia a la mateixa vora del riu, com que allí ja estan prop les portes, hi ha molt bon toll d'aigua. Que atrevits eren alguns!

- Encara ho són. Però alguna cosa ha canviat. Que ara les xiques també naden i, a més a més, molt bé, participen i tot en les regates de piragües que se celebren al riu.

- Ja era hora! -M'entremet jo en la conversa que he seguit encantada.

Els dos es quedaren mirant i feren un somriure.

Des que visc a València note la diferència que hi ha quant a convivència entre veïns. Ací tothom se saluda, però llevat de tres o quatre amigues de la tia que es visiten i la relació que tinc amb els companys d'estudis, ja no tenim contacte social amb ningú més. La veritat és que enyore molt el meu poble, la capital em ve gran i, sobretot, hi trobe a faltar poder gaudir d'espais oberts com tenim als voltants del mas.

En algun dels meus viatges de cap de setmana a Antella, els amics em contaren que el Lluís cada vegada que es referia a mi ho feia com "la meua núvia" com si la nostra relació no haguera acabat mai. Com al poble tots ens coneixen, saben molt bé que el festeig de Lluís i el meu ja s'acabà, i que considerar-me encara la seua núvia era una fanfarronada més de les d'ell. Així que no li feien cas i li deixaven dir.

Torne al poble, ha passat el temps i ara, després d'esta absència, assaborisc més les característiques peculiars de la meua casa: L'ampla planta baixa on hi havia el menjador, una gran cuina i un bany complet, a més d'una escala que conduïa als dormitoris situats a la planta alta. De la meua cambra s'accedia a una preciosa terrassa on hi havia infinitat de geranis de molts variats colors.

Era la darrera setmana del mes de juny, i bastant calorosa. Jo estava ja de vacances.

M'havia gitat tard. S'estava tan bé a la terrassa llegint un llibre que sense adonar-me es féu la una de la matinada.

Devia estar unes tres hores dormint, quan de sobte em vaig despertar en sentir un xicotet colp. Vaig pensar, com que m'havia deixat la porta de la terrassa oberta, que la miqueta de vent de la matinada l'havia colpejat un poc.

Em disposava a encendre el gresolet de peu que tenia a la capçalera del llit, quan vaig sentir que em subjectaven la mà sense donar-me temps a fer el que pretenia.

Una altra mà em tapava la boca i una veu em deia a l'orella amb un murmurí:

- No crides, no et faré mal! Sols et donaré molt de plaer! Gaudix i no passarà res! Relaxat!

A penes vaig sentir estes paraules que em murmuraven a l'orella, una foguerada il·luminà tota la cambra, i a continuació un fragor em deixà paralitzada de terror.

No podia articular paraula.

De la meua gola no eixia cap so.

Sentia una sequedat a la llengua i al paladar que em semblaven igual que un paper d'escatar.

La mà que em tapava la boca i la que em subjectava l'altra mà anaven afluixant i queien arrossegades per un cos que colpejà el sol fent un so com si fóra un sac carregat d'arena.

El meu primer pensament fou: Lluís ha vingut a complir el que jurà.

Quan s'il·luminà la cambra, de primer vaig veure el pare a la porta de l'entrada de l'habitació, amb la mà en la claueta de la llum.

Després em vaig fixar en Lluís que es trobava a la porta que donava accés a la terrassa. Portava una escopeta però no apuntava a cap lloc, sols penjava de la seua mà com si li pesarà moltíssim. La boca del canó tocava el sol.

Lluís tenia la mirada clavada en un punt molt concret.

Estava com si estiguera espantat. No parpellejava.

Li vaig seguir la mirada i em vaig quedar sense alé.

Allí, als peus del meu llit, damunt d'un bassal de sang havia un home que jo no havia vist mai. Tenia els ulls oberts i respirava amb dificultat.

Sols li vaig poder entendre unes paraules que a penes podia articular: Lluís no és just el que has fet -començà dient-, eres un mal jugador. Te l'he guanyada en la partida d'esta nit.

De la butxaca de la camisa li va caure un paperet amb la meua adreça.

Lluís continuava allí, sense dir res. Pareixia hipnotitzat.

Aquells fets marcaren un abans i un després a la meua joventut.

Francisca Rams Cebrià.